

Hội thảo Phát triển các Doanh nghiệp cung ứng do Phụ nữ làm chủ

Tp. Hồ Chí Minh – 15/1/2016

Nội dung trình bày của bà Tôn Nữ Thị Ninh về "Vai trò lãnh đạo của Phụ nữ Việt Nam"

Thông điệp chính: Phụ nữ Việt Nam rất mạnh mẽ; họ có thể lãnh đạo và thực sự đã lãnh đạo trong nhiều lĩnh vực và trên nhiều khía cạnh cuộc sống, tuy nhiên họ xứng đáng có được nhiều không gian hơn, được gỡ bỏ rào cản để thực sự được trao quyền và phát triển toàn diện. Việt Nam không thể đạt được tham vọng trở thành một nền kinh tế và xã hội hiện đại và thực sự phát triển nếu không thể tạo được điều kiện thuận lợi nhất cho phụ nữ phát triển và đóng góp khả năng của mình trong mọi lĩnh vực của cuộc sống xã hội.

1. Đặt điều này vào bối cảnh lịch sử và văn hóa - xã hội của đất nước

- So sánh với các xã hội khác cùng chịu ảnh hưởng của văn hóa đạo Khổng, chúng ta đã có truyền thống hàng trăm năm bình đẳng hơn, ít nhất là trong giới lao động, giữa chồng và vợ như câu tục ngữ xưa đã nói "*Đồng vợ đồng chồng, tát biển Đông cũng cạn*".
- Từ rất sớm so với các nước Châu Á khác, Hiến pháp đầu tiên của nước Việt Nam năm 1946 đã quy định rõ về bình đẳng giới.
- Hội Phụ nữ Việt Nam đã có hoạt động một cách hệ thống ở cấp làng bản từ những năm 1930. Cho đến hôm nay, Hội Phụ nữ vẫn là tổ chức được phần lớn phụ nữ Việt Nam tin cậy.
- Phụ nữ là một thành phần không thể thiếu trong cuộc chiến đấu giành độc lập và chủ quyền của dân tộc Việt Nam.
- Hội Phụ nữ Việt Nam là hạt nhân nòng cốt trong các chiến dịch xóa nạn mù chữ ở phụ nữ, thanh nữ và trẻ em gái (từ những năm 1940).
- Kể từ khi đất nước mở cửa nền kinh tế và nhờ có Đổi mới vào cuối những năm 1980, phụ nữ Việt Nam càng ngày càng nắm giữ nhiều vị trí lãnh đạo trong các ngành, các lĩnh vực, mà rõ nét nhất là trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa, trong truyền thông cũng như ngành giải trí.

2. Vị thế những người phụ nữ lãnh đạo Việt Nam hôm nay chính là sự phản ánh thể mạnh, điểm yếu của cả hệ thống xã hội cũng như của bản thân những người phụ nữ.

- So sánh với thời kỳ trước Đổi mới:
 - Thêm các luật mới liên quan đến phụ nữ và bình đẳng giới đã được thông qua (Luật Hôn nhân và Gia đình năm 2000; Luật Bình đẳng giới năm 2007; Luật Chống bạo lực gia đình năm 2007).
 - Phụ nữ ngày nay có học vấn cao hơn và độc lập hơn về tài chính.
 - Phụ nữ trẻ hôm nay tự tin, năng động và kết nối gần gũi hơn với thế giới.
 - Phụ nữ chiếm gần 1/3 trong số lãnh đạo các doanh nghiệp nhỏ và vừa (Việt Nam nằm trong top 10 thế giới về mặt này).
 - Rất nhiều tổ chức và mạng lưới đa dạng đã xuất hiện để bảo vệ và thúc đẩy quyền của phụ nữ và trẻ em gái cũng như thúc đẩy việc trao quyền cho phụ nữ.
- So sánh với chính Việt Nam trước đây, với khu vực và thế giới, Việt Nam hôm nay đang tụt hậu trên khía cạnh nâng cao vị trí lãnh đạo của phụ nữ trong lĩnh vực chính trị. Điều này thể hiện qua những số liệu như:

- Tỷ lệ nữ giới rất thấp ở các vị trí lãnh đạo cao nhất của Đảng và Nhà nước với chỉ 2 nữ bộ trưởng;
- Tỷ lệ đại biểu nữ trong cơ quan lập pháp (Quốc hội) liên tục giảm trong 2 nhiệm kỳ vừa qua (2007-2012 và 2012-2016);
- Số lượng rất thấp phụ nữ giữ vị trí chủ tịch UBND tỉnh, thành phố (1/63 trong nhiệm kỳ 2015-2020) hoặc phụ nữ giữ vị trí bí thư tỉnh ủy (3/63 trong nhiệm kỳ 2015-2020).
- Những điểm mạnh cơ bản của hệ thống xét trên khía cạnh vì sự tiến bộ của phụ nữ:
 - Mục tiêu tổng thể, mục đích cụ thể được công bố rõ ràng;
 - Luật pháp;
 - Một số chính sách tiến bộ như: chế độ nghỉ thai sản có hưởng lương 6 tháng; gần đây nhất, người cha cũng có quyền nghỉ hộ sản 14 ngày;
 - Không phân biệt đối xử công khai.
- Một số trở ngại dai dẳng trong hệ thống đang hạn chế sự tiến bộ của phụ nữ:
 - Giám sát, thực thi luật và chính sách yếu;
 - Tư tưởng phụ hệ (trọng nam) vẫn phổ biến ở hầu hết các cấp bậc trong hệ thống xã hội và ở nơi làm việc, dẫn đến các vấn đề tồn tại dai dẳng như phân biệt tuổi nghỉ hưu giữa nam và nữ hay là "hội chứng nhân vật số 2" trong các tổ chức;
 - Khuôn mẫu định kiến về vai trò xã hội của hai giới, việc phân công trách nhiệm gia đình theo tư tưởng đạo Khổng vẫn tồn tại.
- Những điểm mạnh cơ bản của phụ nữ:
 - Chăm lao động, năng động, nhạy bén trong kinh doanh;
 - Người chăm sóc gia đình vững vàng và bền bỉ;
 - Tổ chức tốt;
 - Khéo léo, thích nghi tốt và kiên cường, bền bỉ trước sóng gió đổi thay.
- Những điểm yếu của phụ nữ:
 - Đôi khi thiếu quyết đoán;
 - Vẫn bị trói buộc trong "sự thiên vị ngọt ngào" của khuôn mẫu về vai trò của từng giới;
 - Ít tham vọng chính trị, thích phấn đấu trong lĩnh vực kinh tế, kinh doanh hơn.

Kết luận:

Nhìn chung, Việt Nam khá thành công trong vấn đề bình đẳng giới, đặc biệt trong kinh doanh. Tuy nhiên, phụ nữ vẫn còn phải vượt qua bức tường vô hình để vươn đến những vị trí lãnh đạo cao nhất trong các tập đoàn, công ty lớn. Điểm yếu còn tồn tại lại việc trao quyền cho phụ nữ trong lĩnh vực chính trị còn hạn chế. Việc giải quyết tình hình này đòi hỏi lãnh đạo nhà nước phải vượt qua sự thỏa mãn về những gì đã đạt được, thể hiện rõ ý chí chính trị và có những biện pháp mạnh mẽ, đồng thời chính phụ nữ cũng phải chủ động tham gia.